

JOAN DESCALS O L'ART DE PINTAR LA POESIA

Isidor Cònsul

L'art ha estat, de sempre, la més alta manifestació de la llibertat en l'esperit humà i per això sabem que és pràcticament impossible tancar-lo en les cledes de l'ortodoxia, en calaixos o prestatges ordenats per la lògica o bé mirant d'establir fronteres entre la multiplicitat dels llenguatges que genera. Després de la follia genial de les avantguardes històriques, el món de l'art ha afirmat una decidida voluntat d'estripar cotilles i d'esmolar tantes alternatives individuals com li ha estat possible. A hores d'ara, per exemple, no és novetat per a ningú la sovintejada col.laboració entre literats i artistes plàstics. A casa nostra, podem vantar-nos d'un llegat de col.laboracions que lliga noms de tanta solvència com poden ser-ho Joan Miró, Antoni Tàpies, Josep M. Subirachs, Salvador Espriu, Joan Brossa o Pere Gimferrer.

L'obra plàstica de Joan Descals s'enfila, però, per unes altres senderes. No és la del treball mancomunat amb un artista del ram de la ploma, sinó una manera particular de llegir i d'interpretar la poesia. Una interpretació que consisteix fonamentalment a pintar-la. I a fe que la tombarella no és gens fàcil perquè, dels gèneres literaris, la poesia és alhora el més hermètic i el més consistent. El poeta basteix un art introspectiu que acostuma a tocar d'aprop els voravius més emblemàtics de la vida i els interrogants més oberts de l'existència.

Sovint, comprendre un poema és esquinçar els vel·ls del misteri i penetrar en un món atapeït de subtileeses i d'enigmes. Com a lector voraç de poesia, vull donar fe que l'acte de llegir un poema pot ser, en ell mateix, un exercici de creació. Mantinc que un bon lector és, girat endins, l'artista d'una interpretació íntima. Com el músic que executa amb precisió les notes del pentagrama literari; o com la ballarina que enriqueix amb la plàstica del cos

la música que l'acomboia; o com la veu de l'actor que atorga vida al personatge de ficció. I succeeix manta vegades que el músic, la ballarina o l'actor arrodoneixen amb tarannà propi el misteri d'uns fulls impresos o d'uns gargots inaccessibles per a la majoria.

Joan Descals ha trobat una veu pròpia i profunda en la seva manera de llegir i d'interpretar la poesia. Es un cas paradigmàtic i exquisit d'artista que actua a partir de l'impuls d'un altre artista. Llegeix poesia amb un llapis a la mà, però no per subratllar-ne els efectes de la retòrica o del llenguatge. El llapis li serveix per dibuixar el poema, de la mateixa manera que el violoncel·lista té necessitat de l'arquet per acaronar les cordes i treure'n música. La seva música és la pintura que surt del poema. Senzillament, la interpretació peculiar d'una lectura profunda. Després el dibuix pot ser reinterpretat, metamorfosat, canviat i concretat en un collage, en les llepades subtils d'una aquarel·la o en aquesta simfonia de colors que surten d'**El vendaval** de Pere Gimferrer.

La literatura i els personatges de Salvador Espriu, poemes de Joan Vinyoli, de Gabriel Ferrater i de Jordi Pàmias han seguit abans el mateix corriol que fan ara els versos rotunds i críptics de Pere Gimferrer. Es una plàstica literaturitzada, plena de llum i de color on el lector, profà de pintura creu descobrir-hi una sàvia barreja de classicisme i d'avantguarda: tocs de cubisme i un punt del verí de la Florència dels Mèdicis, detalls surrealistes i, sempre que cal, un dibuix net i precís. Tot plegat com si J.V. Foix, des del fons de cada quadre emfasitzés, tibat, un dels seus versos de més anomenada: **M'exalta el nou i m'enamora el vell.**

Isidor Cònsul